

Beslut 2019-12-19

Länsstyrelsen
Stockholm

Slandöns naturreservat

Södertälje kommun

Innehållsförteckning

Beslut om bildande av Slandöns naturreservat i Södertälje kommun

Bilagor

- Bilaga 1. Beslutskarta
- Bilaga 2. Skötselplan
- Bilaga 3. Skötselkarta
- Bilaga 4. Artlista
- Bilaga 5. Hur man överklagar

Framsida:

Barrskogsmiljö på Slandön

Foto: Länsstyrelsen

Enheten för landskap och naturskydd

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Slandöns naturreservat i Södertälje kommun

(5 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Slandön
Kommun	Södertälje
Naturvårdsregister-ID	2052463
Socken	Ytterenhörna
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap (region 24)
Läge	Ö i Mälaren som ligger ca 10 km nordväst om Södertälje
Fastigheter	Område av fastigheten Väsby 1:45
Fastighetsägare	Enskilda
Areal	Cirka 31 hektar (inklusive mindre vattenområde som ingår av arronderingsskäl)
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen i Stockholms län

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara *Slandön*.

Syftet med reservatet ska vara att bevara den biologiska mångfalden knuten till de gamla barrträdsdominerade skogarna med inslag av lövträd på sandigt till grusigt underlag, samt att vårda och bevara områdets värdefulla naturmiljöer. Reservatet ska vara tillgängligt för allmänhetens friluftsliv på sådant sätt att dess naturvärden inte skadas.

Syftet ska uppnås genom att:

- området undantas från skogsbruk,
- områdets skogsmark i huvudsak utvecklas under naturliga processer, med undantag för naturvårdande skötsel för att gynna enskilda träd och för att i delar med yngre partier skapa luckighet och förutsättningar för träd att bli grova,
- området skyddas från anläggningar och andra exploateringsföretag.

BESLUT**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027**Prioriterade bevarandevärden**

Den biologiska mångfalden med de arter som är knutna till områdets naturmiljö, som i huvudsak utgörs av gammal barrträdsdominerad skog med inslag av lövträd på sandig-grusig mark.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdes-skydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. avverka eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd,
2. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
3. gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
4. uppföra byggnad, mast, torn eller annan anläggning eller anordna upplag,
5. anlägga väg,
6. dra fram mark- eller luftledning,
7. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
8. stödutfodra vilt,
9. åtla,
10. införa växter eller djur som är främmande för området,
11. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning,
12. utan länsstyrelsens tillstånd anlägga stig,
13. utan Länsstyrelsens tillstånd anlägga sjösäkerhetsanordning.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

BESLUT**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027**B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång**

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla följande anordningar och åtgärder för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. naturvårdande skötselåtgärder i form av:
  - ringbarkning av träd för att gynna enstaka äldre träd, framförallt tall och asp, och samtidigt tillskapa död ved (avser hela reservatet),
  - ringbarkning eller fällning av i första hand gran i områden kring Sunnanöberget (se karta bilaga 1) för att främst gynna lövträd och tall. Träd som fälls lämnas i första hand att multna ned på plats,
3. att öppen plats (se karta bilaga 1) kan hållas öppen genom röjningar, slåtter eller gräsrojning,
4. anläggande och underhåll av stig, inklusive uttag av grus och sand i den mindre husbehovstakten (se karta bilaga 1) till underhåll av stigar och mindre körvägar i reservatsområdet,
5. undersökningar av växt- och djurlivet och övriga naturförhållanden i reservatet,
6. åtgärder i syfte att minska utbredning och förebygga etablering och spridning av invasiva arter,
7. åtgärder i syfte att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre eller annan allvarlig skadegörare, genom barkning, rotkapning av vindfällda träd, utplacering av fällor eller fångstvirke. Eventuellt fångstvirke får föras ut ur reservatet,
8. fällning av granar som angripits av granbarkborre eller av annan allvarlig skadegörare och som utgör ett hot mot områdets kontinuitetsberoende naturvärden. Oskadliggörande av fällda träd som yngelplats för granbarkborre eller annan allvarlig skadegörare. Fällda träd lämnas inom naturreservatet.

Åtgärderna beskrivs närmare i bifogad skötselplan, bilaga 2. Se även nedan under rubriken *Skötsel och förvaltning*.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

I naturreservatet är det för allmänheten förbjudet att:

1. gräva, hacka, borra eller på annat sätt skada berg, jord eller sten,
2. fälla eller skada levande eller döda träd eller buskar,
3. skada vegetationen genom att gräva upp växter,

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

BESLUT**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027**D. Undantag från föreskrifterna**

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte gälla följande:

1. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra de åtgärder som behövs för reservatets skötsel och som anges i föreskrifterna B1 – B8,
2. träd som faller över väg, stig eller in på tomt får kapas och dras åt sidan,
3. skötsel och underhåll av befintliga stigar och körvägar/traktorkörvägar,
4. uttag av grus och sand i mindre husbehovstäkt (se karta bilaga 1) till underhåll av stigar och mindre körvägar i reservatsområdet. Material till underhåll av stigar och vägar utanför reservatsområdet tas i första hand på annat håll,
5. innehavare av ledning får utföra normal skötsel och normalt underhåll av befintlig ledningsgata samt övriga åtgärder som följer av befintliga ledningsrätter,
6. att avverka och tillvarata träd väster om fastigheten Väsby 1:125 fram till befintlig körväg/stig (se karta bilaga 1),
7. att vidmakthålla och underhålla brygga, vattenpump samt ledningar tillhörande fastighet Väsby 1:126 (i enlighet med servitut) utmed den södra gränsen i reservatsområdet (se karta bilaga 1).

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Enligt bestämmelserna i 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna under C omedelbart även om de överklagas.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § andra stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Stockholms län förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

Upplysningar

Det erinras om övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön av vilka kan nämnas följande:

- Bestämmelserna i 16 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter om att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti inte får löpa lösa i marker där det finns vilt. Under övrig tid ska hunden hållas under sådan tillsyn att den hindras från att förfölja vilt, när den inte används vid jakt.

BESLUT

Datum
2019-12-19

Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027

- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Enligt kulturmiljölagen (1988:950) ska enskilda såväl som myndigheter visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.
- Förbud mot nedskräpning enligt 15 kap. 26 § miljöbalken.
- Strandskyddsbestämmelserna i 7 kap miljöbalken.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT**Beskrivning av området**

Slandön är en cirka 65 hektar stor ö belägen i Södra Björkfjärden i Mälaren, Södertälje kommun, varav reservatet omfattar cirka 30 hektar. Större delen av Slandön består av skogsmark där merparten av den äldre skogen utgörs av barrskogar. Det finns såväl inslag av lövträd i barrskogen som mer sammanhängande lövträdsrika delar. På öns södra del, utanför reservatet, finns bland annat strandnära alskogspartier på tidigare öppna, hävdade strandnära marker. Flera mindre fritidshus finns runt de öppna markerna vid Björknäs samt söder om Sunnanöberget. De bebyggda områdena ingår inte i reservatet.

En stor del av den äldre och gamla skogen växer på mark där jordarterna utgörs av sandig morän och svallsediment-grus. Det är således barrträdsdominerade bestånd av hög ålder på sandiga eller grusiga marker, så kallade sandbarrskogar. Flera rödlistade arter och signalarter samt strukturer som visar på områdets naturvärden har noterats i området. Förekommande strukturer är bland annat gamla träd, olikåldrighet, torra träd och kullfallna träd i olika stadier av förmultning och av varierande trädslag. Området hyser en rik moss- och svampflora och några av de intressanta arter som noterats är *grön sköldmossa*, *platt fjädermossa*, *ullticka* (NT), *brandticka* (NT), *jordstjärnor* och *koppartaggschamp* (VU).

Med ledning av äldre kartor (häradskartan, ekonomiska kartan från 1950-talet), nyckelbiotopsinventering samt skogens ålder och struktur vid fältbesök bedöms huvuddelen av området ha kontinuitet som trädbevuxen mark. Det är dock troligt att skogen var betydligt glesare runt 1900-talets början då skogsmarken på Slandön troligtvis nyttjades som bland annat naturbetesmark.

Nyckelbiotoper

Enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering är cirka 25,5 hektar av reservatsområdet klassat som nyckelbiotop, fördelat på två olika områden. Nyckelbiotoperna är av biototyperna barrnatturskog, barrskog och sandbarrskog.

BESLUT**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027**Värdetrakt**

Slandön ligger inom Mälarens värdetrakt enligt Stockholms läns strategi för formellt skydd av skog. I såväl den nationella som den regionala strategin för skydd av skog anges att äldre sandbarrskogar är en skogstyp som är underrepresenterad i skyddade områden i landet och regionen, och därför bör prioriteras för skydd.

Riksintressen

Reservatet ingår i ett område som är av riksintresse för de samlade natur- och kulturvärdena för Mälaren med öar och strandområden enligt 4 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken. Reservatet ligger inom ett påverkansområde i anslutning till ett riksintresse för Försvarsmaktens verksamhet enligt 3 kap. 9 § miljöbalken och omfattas av krav på frihet från hinder i form av höga objekt.

Ärendets beredning

Skogsstyrelsen fick under 2017 en intresseanmälan av markägarna via *Nya Komet* om att skydda skog på Slandön. Vid Skogsstyrelsens fältbesök registrerades två nyckelbiotoper. Frågan om att värna skogsområdets värden överlämnades till Länsstyrelsen då området är relativt stort och innefattar vissa skötselåtgärder. I dialog med markägarna diskuterades reservat för de delar av nyckelbiotoperna på ön som ligger på Väsby-delen och ett naturvårdsavtal för de delar som berör Slandöfastigheten. De föreslagna gränserna samt målbilder för de olika delområdena diskuterades på plats vid gemensamt besök. Naturvårdsverket tillstyrkte förslaget varpå en ersättningsutredning togs fram. Med den som grund träffades en överenskommelse om intrångsersättning under 2018 inför bildandet av reservatet. Vid fältbesök i maj 2019 i samband med att inmätning av reservatsområdet inleddes rätades vissa gränsavsnitt ut som godkändes på plats av markägaren. Detta för att erhålla rationella gränser och underlätta inmätningens arbetet. För de södra delarna av nyckelbiotopen där naturvårdsavtal diskuterats valde markägarna att själva ta ansvar för att värna de naturvärden som finns i den berörda delen. Då det aktuella området är utpekad som nyckelbiotop råder samrådspåbikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken med Skogsstyrelsen inför eventuella åtgärder i området.

Förslaget till naturreservat har sänts på samråd till markägaren, övriga sakägare och myndigheter i enlighet med 24-26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Yttranden har kommit in från kommunen, Skogsstyrelsen, Försvarsmakten och Sveriges geologiska undersökning (SGU). Kommunen är positiva till förslaget och påpekar att jakt eventuellt borde regleras mer precist samt information om rödlistestatus för spillkråka som observerats i reservatet. Skogsstyrelsen och Försvarsmakten har inte någon erinran mot förslaget. Sveriges geologiska undersökning avstår från att yttra sig.

Den 28 november 2019 föreslog Skogsstyrelsen att bekämpningsområde för granbarkborre i södra Sverige bör utvidgas till att även omfatta Stockholms län. Länsstyrelsen väljer då att komplettera föreskrifterna för att kunna genomföra åtgärder i syfte att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre eller annan allvarlig skadegörare som hotar möjligheterna att uppnå syftet med reservatet. Granen och granskogens kontinuitet bedöms vara viktig för kontinuitetsberoende

BESLUT**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027

arter. Markägarna har efter remiss inför beslut godkänt denna komplettering av föreskrifterna.

Länsstyrelsens bedömning

Områdets skogsmiljöer har lång kontinuitet som trädbärande mark, även om det är troligt att skogen var betydligt glesare runt 1900-talets början då skogsmarken troligtvis nyttjades som bland annat naturbetesmark. Stora delar av den äldre barrskogen står på sandig mark, så kallad sandbarrskog, en skogstyp som är prioriterad för formellt skydd både nationellt och regionalt. Området är till stor del opåverkat av modernt trakthyggesbruk och sammantaget finns goda förutsättningar för en skyddsvärd biologisk mångfald. Flertalet fynd av signalarter och rödlistade arter pekar på områdets höga naturvärden. Skogsavverkning och annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden skulle äventyras. Med anledning av detta bedömer Länsstyrelsen att ett långsiktigt skydd i form av naturreservat är lämpligt. Länsstyrelsen gör bedömningen att någon ytterligare reglering av jakt utöver den som görs inte erfordras utan jakt kan ske i enlighet med jaktlagstiftningen. Artlistan uppdateras med status för spillkråkan. Länsstyrelsens komplettering av föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken för att möjliggöra åtgärder i syfte att söka begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre för att kunna upprätthålla reservatets syfte bedöms vara ändamålsenlig och har godkänts av markägarna.

Förenlighet med hushållningsbestämmelser och översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan antagen oktober 2013, samt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Miljökvalitetsmål

Skydd av områdets skog bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv* genom att skyddsvärd skogsmark som är livsmiljö för rödlistade arter undantas från skogsproduktion och får ett långsiktigt skydd enligt miljöbalken, samt att mängden död ved i skogen tillåts öka.

Intresseprövning

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området, liksom att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för att skydda områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 5.

BESLUT

Datum
2019-12-19

Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027

Beslutet har fattats av landshövding Sven-Erik Österberg med handläggare Ulf Birgersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljödirektör Göran Åström, samhällsbyggnadsdirektör Åsa Ryding och jurist Carina Johansson deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Skötselkarta
4. Artlista
5. Hur man överklagar

Sändlista

Sändlistan är borttagen i denna version efter som den innehåller personuppgifter

Datum
2019-12-19

Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027

Bilaga 2 till reservatsbeslutet

Skötselplan för Slandöns naturreservat, Södertälje kommun.

Denna skötselplan har utarbetats av Länsstyrelsen i Stockholms län inför bildandet av Slandöns naturreservat.

Planen är indelad i en beskrivning av området och en plan för reservatets skötsel. Skötselplanen, som är en bilaga till reservatsbeslutet, fastställs samtidigt som reservatet bildas. Naturreservatets syfte, reservatsföreskrifter samt grunden för reservatet återfinns i reservatsbeslutet.

1. Beskrivning av reservatet

Översikt

Naturreservatet omfattar ca 31 hektar och utgörs huvudsakligen av barrskog på sandig-grusig mark, så kallad sandbarrskog, på ön Slandön i Mälaren. Reservatet utgörs av två delområden, norr respektive söder om öppen mark vid Björknäs, bebyggd med fritidshus. Skogen innehåller många naturskogsstrukturer såsom gamla träd, olikåldrighet, torra träd, kullfallna träd i olika stadier av förmultning med mera. En rik förekomst av signalarter och rödlistade arter visar på områdets höga naturvärden.

Läge och avgränsning

Slandön är en cirka 65 hektar stor ö belägen i Södra Björkfjärden i Mälaren, strax utanför Sandviken i Enhörna socken, Södertälje kommun. Fågelvägen ligger ön cirka 10 km nordväst om Södertälje. Större delen av Slandön består av skogsmark där merparten av den äldre skogen utgörs av barrskogar. Flera mindre fritidshus finns runt de öppna markerna vid Björknäs samt söder om Sunnanöberget.

Reservatets avgränsning baserar sig på Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, fältbesök och dialog med markägarna. Reservatet består av två enklaver som i stort motsvarar de två identifierade nyckelbiotoperna, belägna på varsin sida om det bebyggda området vid Björknäs. Reservatet omfattar cirka 31 ha varav knappt 0,5 ha vatten, då ett mindre vattenområde tagit med av arronderingsskäl i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. En mindre del av ena nyckelbiotopen sträcker sig vidare sydost om reservatet. Där diskuterades ursprungligen ett naturvårdsavtal, men markägaren önskar istället ta eget ansvar för att värna naturvärdena i denna del. Inför eventuella åtgärder som berör nyckelbiotopen och dess värden behöver samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken hållas med Skogsstyrelsen.

SKÖTSELPLANDatum
2019-12-19Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027**Värdetrakt**

Slandön ligger inom Mälarens värdetrakt enligt den regionala strategin för formellt skydd av skog. Av strategin framgår bland annat att geologin präglas av åsar av isälvsmaterial, som är grunden för flera speciella vegetationstyper. Värdekärnor av åsgranskogar och andra slags sandbarrskogar är jämförelsevis vanliga på Mälarens öar och stränder. Många av skogsbestånden har inte brukats på senare tid och har lång trädkontinuitet. Samtidigt finns det inte många större sammanhängande områden med äldre orörda sandbarrskogar som kan bedömas ha lång trädkontinuitet i Mälaronrådet utan de är uppsplittrade på många mindre partier.

Vidare framgår att sandbarrskogar bör prioriteras för skydd i Mälarens värdetrakt, såväl de tall- som de grandominerade värdekärnorna. Områdena är ofta små och man bör vara noga med att ta vara på de små kluster som finns. Även övriga slag av tallskogar med höga naturvärden har en liten andel skydd i denna värdetrakt. Ytterligare ett skäl att titta närmare på tallskogen nära Mälaren är för att kunna säkerställa stora rovfåglars behov av kraftiga boträd. Runt Mälaren häckar såväl havsörn som fiskgjuse. Särskilt skog med gamla grova tallar är mycket viktiga att bevara, såväl i strandnära lägen som i närheten av våtmarker. Värdekärnorna i Mälarens värdetrakt är i genomsnitt mindre än i länet som helhet. Det gör att biotopskydd och naturvårdsavtal kan få en något större betydelse här än i andra värdetrakter.

Naturtyper

Naturresevatets areal har indelats i följande naturtyper (tabell 1) enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur), som baseras på satellitdata.

Tabell 1. Naturtyper enligt KNAS. Arealerna är ungefärliga, varför de kan skilja sig något från andra karteringar.

Naturtyp	Areal (ha)
Granskog	12,9
Tallskog	2,0
Barrblandskog	6,7
Lövblandad barrskog	3,0
Triviallövskog	0,2
Ädellövskog	0,6
Triviallövskog med ädellövinslag	0,1
Ungskog inkl. hyggen	0,7
Övriga skogsimpediment	3,9
Vatten	0,8
Totalt	30,9

SKÖTSELPLAN**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027**Naturförhållanden****Geologi och topografi**

En stor del av den äldre och gamla skogen växer på mark där jordarterna utgörs av sandig morän och svallsediment – grus. Bergarterna består av sura intrusiva bergarter såsom granit. Här och var finns enstaka block av sandsten som transporterats hit i samband med inlandsisens avsmältning.

Ön har flera mindre höjder och centralt ligger Sunnanöberget som är öns högsta punkt, ca 56 meter över havet. Norra delen av ön är däremot relativt flack, men öns stränder sluttar bitvis brant mot vattnet.

Skogsmarken

Reservatet omfattar merparten av två nyckelbiotoper, registrerade som barrskog, sandbarrskog. Skogarna domineras av äldre högstammig gran med ett relativt stort inslag av tall. Lövträd förekommer i form av till exempel äldre björk och asp med visst inslag av ask, lind samt klibbal i anslutning till stränderna. Söder om Sunnanöberget finns partier som domineras av löv, bland annat fågelbär och björk. Slutningarna kring berget är mer påverkade av skogsbruk i modern tid och består idag av ca 60-årig barrskog.

Den äldre barrskogen bär delvis spår av tidigare skogsbete i form av luckor, vidvuxna granar med mera. Död ved förekommer i olika former och nedbrytningsstadium, men relativt sparsamt i områdena närmast bebyggelsen. Partier med tallklädda hållmarker förekommer, framför allt uppe på Sunnanöberget. Från bergets krön har man en vidsträckt utsikt över Södra Björkfjärden.

Kryptogamfloran i området är rik med flertalet intressanta mark- och vedsvampar, t.ex. *brandticka*, *luddticka*, *spindlingar*, *koppartaggsvamp* med flera. Även moss- och lavfloran är rik och man kan här hitta bland annat *grön sköldmossa*, *mörk husmossa* och *rosa skärelav*.

Rödlistade arter och signalarter

I området har observerats ett större antal signalarter och rödlistade arter, vilka listas i bilaga 4 till beslutet om bildande av Slandöns naturreservat. Där anges även Natura 2000-arter och andra intressanta arter. Natura 2000-arter är de som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv.

Historisk markanvändning

Av häradskartan, som är en kartering från 1900-talets början, kan utläsas att det på Slandön fanns områden bevuxna med barrträd samt områden med lövträd. Vidare framgår att det då fanns tre torpställen med tillhörande hävdade marker. Huvuddelen av ön utgjordes då liksom idag av skogsmark, se kartbild nedan.

Större delen av ön köptes 1945 av Metall avd. 30, för att användas som rekreationsanläggning för medlemmarna och invigdes vid avdelningens 50-årsjubileum 1946. På området vid Björknäs uppfördes ett antal uthyrningsstugor som nyttjades av medlemmarna.

SKÖTSELPLANDatum
2019-12-19Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027

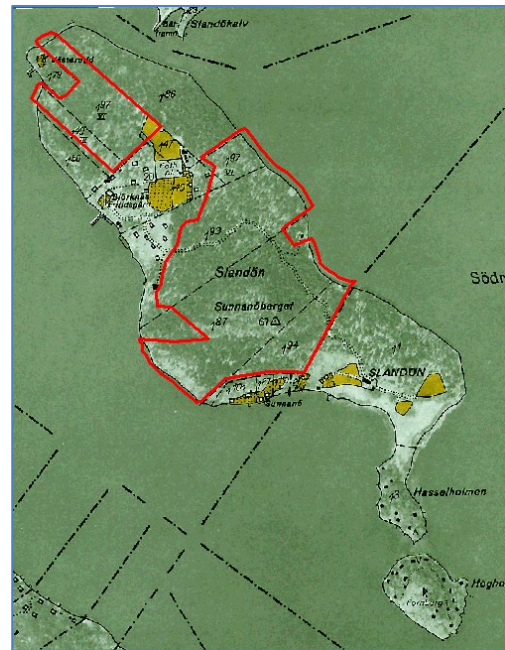
Av ekonomiska kartan med flygbild från 1900-talets mitt, framgår att Slandön i huvudsak var skogsbevuxen med delar där skogen var glesare, som till exempel partier på Slandöns sydöstra delar, norr om Slandö torp. Vid Sunnanö har styckats några tomter. Vid Björknäs tycks de flesta av uthyrningsstugorna vara på plats, se kartbild nedan. Av ortofoto från 1958–60 framgår att ett område norr och öster om Sunnanöberget då nyligen hade avverkats, vilket idag utgörs av ca 60-årig skog.

Slandön användes under många år som rekreationsanläggning för Metalls medlemmar, men under senare tid minskade intresset för att nyttja denna medlemsförmån varför frågan om att avveckla verksamheten väcktes. Det landade i att fastigheterna under 2015 såldes till Slandön Fastigheter AB. Uthyrningsstugorna vid Björknäs har därefter styckats av och sålts som fritidshus och de gemensamma ytorna förvaltas av en samfällighetsförening.

Inom naturreservatet finns inga registrerade fornlämningar.

Häradskartan, kartering från 1900-talets början. Stjärnformade tecken i kartan är symbol för barrträd, cirklar i kartan är symbol för lövträd.

Ekonomiska kartan från 1950-talet, flygbild från 1940-talet.

Slitage- och störningskänslighet

I dagsläget finns inte några tecken på slitage i området.

Byggnader, anläggningar och stigar

Inom reservatet finns inga byggnader eller anläggningar utöver ett gammalt dass som på sikt ska rivas. Angränsande till reservatet finns, som tidigare nämnts, ett område bebyggt med fritidshus, Björknäs, samt ytterligare tomter med fritidshus.

SKÖTSELPLAN**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027

I anslutning till reservatets södra gräns mot fastighet Väsby 1:126 finns en brygga, vattenpump samt ledningar tillhörande nämnda fastighet. Dessa får underhållas i enlighet med gällande servitut, se föreskrift D7.

Genom det norra delområdet löper en telefonledning till Västerudd.

Runtom på ön finns stigar och några mindre körvägar.

Jakt

Jakten är förbehållen jakträttsinnehavarna och får ske enligt gällande jaktlagstiftning och med de begränsningar som följer av reservatsföreskrifterna.

Vid uttransport av fällt högvilt är det angeläget att uttransporten görs så att minsta möjliga skada på mark och vegetation uppstår.

2. Plan för områdets skötsel**Övergripande mål och skötsel**

Det övergripande målet med skötseln är att uppfylla syftet med reservatet. Detta ska uppnås genom att de äldre delarna av områdets skogsmark i huvudsak lämnas utan åtgärder, med undantag för viss naturvårdande skötsel för att gynna enskilda träd eller tillskapa död ved. I yngre partier av skogen får vissa åtgärder vidtas för att gynna lövträd och tall samt tillskapa död ved.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för fjälltaggsvampar berör naturreservatet. Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med skötselplanen.

Åtgärder som rör hela reservatet***Ringbarkning av träd***

Spritt inom reservatet finns framför allt äldre tallar och aspar som skulle gynnas av ökat ljusinsläpp samt mindre konkurrens av andra träd som växer tätt intill. Ringbarkning av sådana konkurrerande träd får utföras där så bedöms vara lämpligt.

Invasiva arter

Enligt föreskrifterna får bekämpning av invasiva arter ske i reservatet. Detta gäller såväl på land som i vatten. Bekämpning bör ske på sådana sätt att det inte onödigtvis medför skador på naturvärden i reservatet. Åtgärderna kan syfta till att minska utbredningen av invasiva arter som har etablerat sig i reservatet eller till att förebygga etablering och spridning. Med invasiva arter menas här sådana invasiva främmande arter som är förtecknade av EU samt sådana arter som i övrigt är listade som invasiva av Naturvårdsverket.

SKÖTSELPLAN

Datum
2019-12-19

Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027

Granbarkborre

Reservatets värden är knutna till bland annat barrskogsmiljön med gran och tall och förekomsten av svampar som bildar mykorrhiza med barrträden. Då förekomsten av granbarkborre ökat efter den varma sommaren 2018 har Skogsstyrelsen under november 2019 föreslagit att bekämpningsområde för granbarkborre också ska innefatta Stockholms län. Reservatets värden är knutna till förekomst av gran varför åtgärder i syfte att försöka undvika eller begränsa storskaliga skador av granbarkborre får göras genom naturvårdsförvaltarens försorg. Detta genom att barka eventuella vindfällen eller genom att fälla och oskadliggöra nyligen angripna träd som yngelplats för skadegörare. Träd som är föremål för sådana åtgärder lämnas i reservatet förutom eventuellt fångstvirke. Inför sådana åtgärder bör samråd hållas med Skogsstyrelsen.

Skötselområden

Reservatet är indelat i fem övergripande skötselområden utifrån naturtyp och skötselbehov. De har i vissa fall delats in i delområden där skötseln preciseras. Områdena redovisas på skötselkartan, bilaga 3 till beslutet.

Skötselområde 1 – Gammal barrblandskog (19,1 ha)**Beskrivning**

Skötselområdet utgörs av gammal högvuxen barrblandskog uppdelat på tre delområden. Överlag uppvisar hela skötselområdet tecken på lång kontinuitet och endast sparsamt med spår efter avverkningar, vilket ger en orörd karaktär.

Det norra delområdet, 1A, domineras av gran med ett relativt stort inslag av grov tall. Lövträd förekommer i viss mån, bland annat gammal asp och björk, enstaka lind, ask samt klibbal vid vattnet. Mot Björknäs till förekommer färsk angrepp (2018) av granbarkborre med stående död eller döende gran. Buskskiktet är sparsamt men i viss mån förekommer skogstry, hassel, berberis och druvfläder. Skogen är bitvis luckig och har karaktär av tidigare skogsbete. Fältskiktet utgörs i dessa delar av smalbladiga gräs medan de mer slutna delarna domineras av moss-täckten med husmossa och kranshakmossa. Marken är bitvis blockrik, särskilt i de östra delarna.

Gammal barrskog inom skötselområde 1A.

SKÖTSELPLAN**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027

Delområde 1B domineras även det av gammal gran med ett större tallinslag. Bland lövträden noteras gammal asp och björk samt enstaka gammal ask, alm, lind och sälg. I anslutning till ett höjdparti i norra delen finns hållmark med gammal tall och en. Skogen är i övrigt högstammig och det sparsamma inslaget av buskar ger en öppen karaktär. Generellt förekommer rikligt med död ved i olika nedbrytningsstadier, med undantag för områdena närmast bebyggelsen där man löpande tagit omhand virke för brännved. Marken bär delvis spår av kalkpåverkan och är i stora delar sandig-grusig. Fältskiktet domineras av mossor, kärlväxter som blåsippan och svart trolldruva påträffas sparsamt.

Delområde 1C utgörs av den sydvända branten ner mot vattnet där tall och lövträd, bland annat körsbär, växer. Körsbärsträden blommar intensivt om våren, försommaren.

Kryptogamfloran i området i sin helhet är rik med flertalet intressanta mark- och vedsvampar, t.ex. brandticka, luddticka, spindlingar, koppartaggsvamp med flera. Även moss- och lavfloran är rik och man kan här hitta bland annat grön sköldmossa, mörk husmossa och rosa skärelav.

Bevarandemål

Gammal flerskiktad granskog med inslag av grov tall och asp, som i huvudsak utvecklas fritt. Andelen död ved ska öka och det ska finnas en kontinuerlig tillgång på död ved i olika stadier av förmultning. Förekommande rödlistade arter som är knutna till denna miljö ska ha förutsättningar att leva kvar och helst öka i området.

Skötsel

För närvarande bedöms inga större skötselåtgärder behövas. Mindre punktinsatser får vid behov utföras av förvaltaren i syfte att gynna områdets naturvärden, t.ex. ringbarkning av gran för att gynna särskilt värdefulla träd eller föryngring av lövträd. Utvecklingen av granbarkborreangripna träd bör följas.

Skötselområde 2 – Medelålders barrblandskog (7,5 ha)***Beskrivning***

I slutningarna kring Sunnanöberget är skogen mer påverkad av sentida skogsbruk. På ortofoto från perioden 1958–60 framgår att skogen till stora delar avverkats kort innan flygbilden togs. Skogen består idag av ca 60-årig barrblandskog med ett bitvis större inslag av löv, bland annat sälg. Längs stigen söder om Sunnanöberget finns lövrika partier med gammal björk, hassel, rönn och rikligt med fågelbär. I den blockrika branten på norra sidan av berget växer enstaka grov tall blandat med gran och björk.

SKÖTSELPLAN**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027

Nordost om Sunnanöberget utmed stigen inom skötselområde 2.

Bevarandemål

Gammal flerskiktad granskog med inslag av grov tall, som i huvudsak utvecklas fritt. Längs stigen söder om berget dominerar däremot lövträd och hassel. Andelen död ved ska öka och det ska finnas en kontinuerlig tillgång på död ved i olika stadier av förmultning. Förekommande rödlistade arter som är knutna till denna miljö ska ha förutsättningar att leva kvar och helst öka i området.

Skötsel

Ringbarkning eller fällning av i första hand gran för att främst gynna lövträd och tall samt erhålla en större variation och olika strukturer i området. Träd som fälls lämnas att multna ned på plats.

Skötselområde 3 – Sunnanöberget (3,4 ha)***Beskrivning***

Centralt på ön ligger Sunnanöberget med högsta punkt cirka 56 meter över havet. En markerad stig leder upp till toppen varifrån man får en vidsträckt utsikt över Södra Björkfjärden. Höjden utgörs av hållmarker med tall, en och björk, klädda av lavmattor.

SKÖTSELPLAN**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027***Bevarandemål***

Hällmarker med gammal tall, med inslag av lövträd såsom björk. Höjden är tillgänglig som utsiktspunkt via en markerad stig.

Hällmarker och utsikt från Sunnanöberget.

För närvarande bedöms inga större skötselåtgärder behövas, utöver eventuellt underhåll av den enkla stigen (t.ex. flytta på eventuellt nedfallna stammar etc.). Mindre punktinsatser får vid behov utföras av förvaltaren i syfte att gynna områdets naturvärden, t.ex. ringbarkning av gran för att gynna särskilt värdefulla träd eller förnygring av lövträd.

Skötselområde 4 – Gamla badplatsen (0,2 ha)***Beskrivning***

En mindre yta som hållits öppen för att nyttjas som badplats och som nås via stigarna i området.

Bevarandemål

Yta som kan nyttjas för bad och andra friluftaktiviteter.

Skötsel

Området kan fortsatt hållas öppen genom röjningar, slåtter eller gräsröjning.

SKÖTSELPLAN

Datum
2019-12-19

Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027

Gamla badplatsen kan fortsatt hållas öppen.

Skötselområde 5 – Husbehovstäkter (0,1 ha)

Beskrivning

På ett par platser finns husbehovstäkter som använts för underhåll av stigar och mindre vägar på ön. Den mindre täkten norr om berget är inaktiv men har använts som upplagsplats för diverse material och utrustning.

Bevarandemål

Husbehovstäkten sydväst om berget får bibehållas öppen medan den mindre täkten norr om berget avvecklas, dock utan att täckas över eller fyllas igen.

Skötsel

Uttag av grus och sand till underhåll av stigar och mindre körvägar i reservatsområdet får fortsätta i den södra husbehovstäkten (se karta bilaga 3 till beslutet). Material till underhåll av stigar och vägar utanför reservatsområdet tas i första hand på annat håll. Den mindre, norra täkten städas upp och lämnas sedan för igenväxning genom naturlig succession.

Husbehovstäkt i södra delen av reservatet.

SKÖTSELPLAN

Datum
2019-12-19

Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027

Friluftsliv och anordningar för besökare***Mål***

Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrättens principer, men med de begränsningar som följer av reservatsföreskrifterna.

Tillgänglighet och stigar

Naturreservatet nås endast med egen båt. Vid ön Slandökalv som ligger strax norr om Slandön finns en gästhamn. Från det bebyggda området vid Björknäs leder några stigar, mindre körvägar bland annat runt Sunnanöberget. En smal markerad stig leder också upp till bergets högsta punkt.

Om ytterligare behov uppkommer kan nya stigar anläggas/markeras.

Informationsskyltar samt utmärkning av reservatets gränser

Information om reservatet och dess föreskrifter ska finnas på informationsskyltar som framställs enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Sådana skyltar ska sättas upp på lämpliga platser vid reservatets gräns eller i anslutning till reservatet, se förslag till placering på skötselkartan, bilaga 3 till beslut om bildande av Slandöns naturreservat.

Reservatets gränser ska märkas ut enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Reservatsförvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen i Stockholms län är förvaltare av reservatet. Det innebär ett övergripande ansvar för att syftet med reservatet uppnås och omfattar ansvar för bland annat naturvårdsåtgärder, informationstavlor och annan skyltning samt kontakt med markägare och andra berörda.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Området kan övervakas av Länsstyrelsen eller av en särskilt anlitad naturbevakare. Anteckningar om tillsyn och övrig naturvårdsförvaltning ska kontinuerligt föras av Länsstyrelsen eller uppdragstagaren.

Naturvårdsförvaltningens ekonomi

Finansiering av naturvårdsförvaltningen sker genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt m.m. Förvaltningskostnaderna utgörs av gränsmarkering, informationsskyltning, naturvårdsåtgärder, övervakning samt dokumentation och uppföljning.

Dokumentation och uppföljning***Befintlig dokumentation***

Skogen är dokumenterad från beståndssynpunkt i den värdering som gjordes inför avtal om inträngsersättning. Vid Skogsstyrelsens inventeringar har två nyckelbiotoper om sammanlagt 31,1 hektar avgränsats inom reservatsområdet, varvid ett större antal artfynd har dokumenterats.

SKÖTSELPLANDatum
2019-12-19Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027**Kommande dokumentation**

Reservatet bör dokumenteras ytterligare för att öka kunskapen om områdets naturvärden. Undersökningar som Länsstyrelsen låter genomföra i syfte att dokumentera reservatsområdet eller skapa underlag för skötselåtgärder får ske utan hinder av reservatsföreskrifterna. Exempelvis kan växter och djur behöva samlas in för artbestämning.

Uppföljning av naturvärden och skogstillstånd kan på sikt leda till att ytterligare skötselåtgärder blir aktuella, med syfte att bibehålla och utveckla reservatets naturvärden. Skötselplanen får i så fall revideras eller kompletteras.

Uppföljning av genomförda skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation och uppföljning av genomförda skötselåtgärder. En uppföljning av förändringar i naturtillståndet och naturvärdena som följd av de naturliga förloppen bör göras om cirka 10-20 år för att då bedöma behovet av en revidering av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljning och utvärdering ska göras i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer för uppföljning av skyddade områden. Länsstyrelsen kan efter skötselplanens fastställande komplettera med parametrar och mätmetoder för att följa upp och utvärdera uppsatta bevarandemål.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Nedanstående tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i Slandöns naturreservat som regionalt i länet.

Skötselåtgärd m.m.	Tidpunkt	Skötselområde	Prioritet
Gränsmarkering	Inom 1 år efter beslut		1
Informationsskyltar	Inom 2 år efter beslut	Se förslag på skötselkarta, bilaga 3 till beslutet	1
Ringbarkning av träd för att gynna tall, asp och andra lövträd samt tillskapa död ved	Vid behov	Hela reservatet	2
Ringbarkning eller fällning av gran för att gynna lövträd och tall	Vid behov	2	2

SKÖTSELPLAN**Datum**
2019-12-19**Beteckning**
5112-1975-2018
0181-02-027**3. Källförteckning**

ArtDatabanken. Artportalen. <http://www.artportalen.se>. (uttag 2019-04-26)

Gärdenfors U. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Lantmäteriet, äldre lantmäterikartor, härads-karta med tillhörande beskrivningar.

Länsstyrelsen i Stockholms län & Skogsstyrelsen, 2007. Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län. Länsstyrelsens rapport 2007:26.

Metria. 2017. Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur (KNAS). Digitalt material.

Naturvårdsverket. 2003. Att skylta skyddad natur – en vägledning om skyltar, foldrar, vägvisning, gränsmarkering och Internet. ISBN: 91-620-1233-9.

Naturvårdsverket. 2004. Kartering av skyddade områden, Kontinuerlig naturtypskartering, Rapport 5391.

Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar. Rapport 5609.

Naturvårdsverket & Skogsstyrelsen. 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Reviderad version 2017.

Riksantikvarieämbetet 2004. Kulturmiljöserver Fornsök.
<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html> (uttag 2019-04-26)

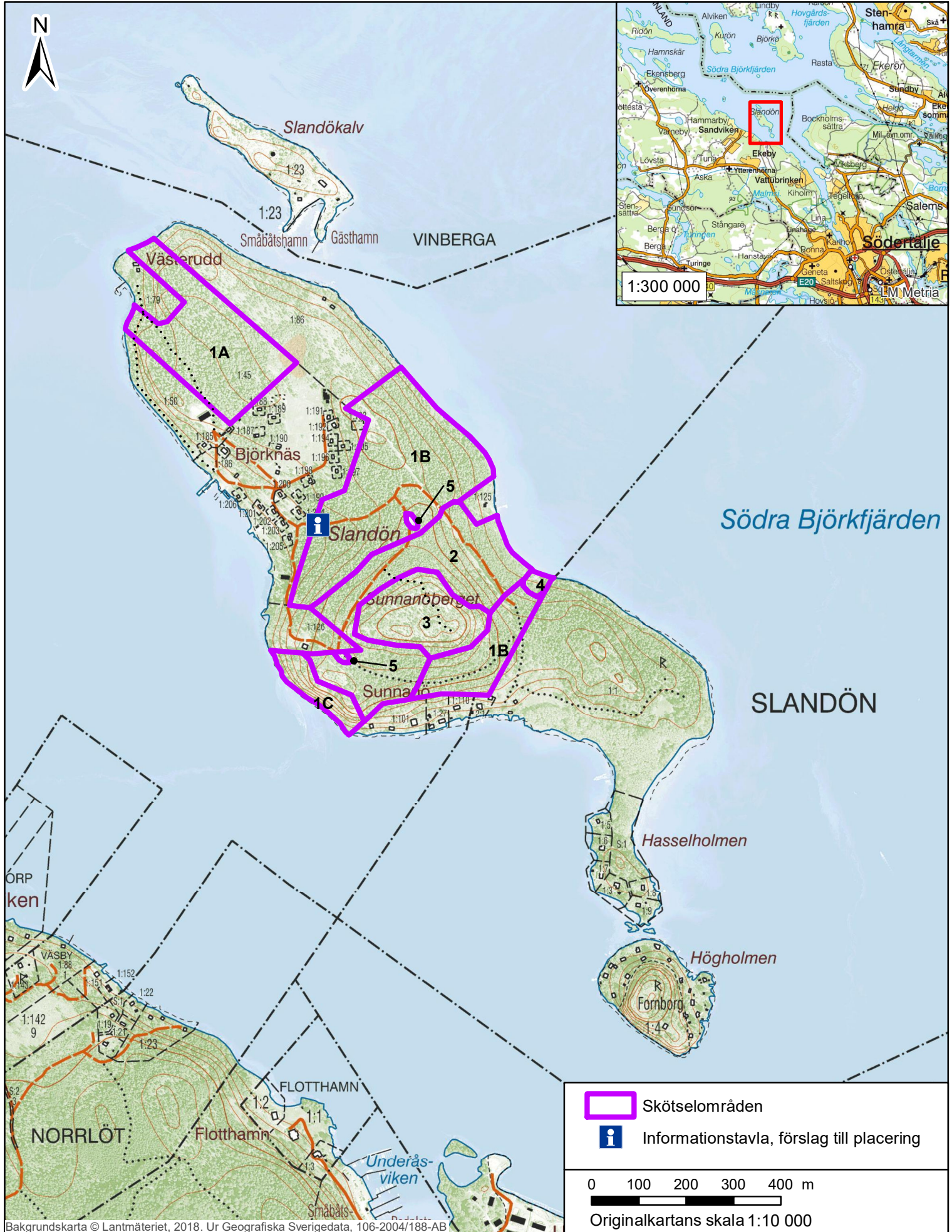
Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering objekt id N1086-2017 samt N1088-2017.

Skogsstyrelsen. 2019. Remiss Förslag på ändrade föreskrifter till 29§ skogsvårdslagen. Skogsstyrelsen ärende med dnr 2019/2965. 2019-11-28.

Sveriges geologiska undersökning. Jordartskartan, digitalt material.

Södertälje kommun. Översiktsplan 2013 – 2030, antagen oktober 2013.

BILAGA 4

Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027

Artlista Bilaga 4 till beslut om bildande av Slandöns naturreservat.

I artlistan nedan anges signalarter och rödlistade arter som observerats i Slandöns naturreservat vid fältbesök och inventeringar. Där listas även Natura 2000-arter och andra intressanta arter. Natura 2000-arter är de som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv. Ytterligare värdefulla arter kan finnas i reservatet.

Rödlistekategori följer ArtDatabanken 2015: EN = starkt hotad (Endangered), VU = sårbar (Vulnerable), NT = nära hotad (Near Threatened). S = signalart enligt Skogsstyrelsen.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad/Signalart/Natura
Kärlväxter		
Lind	<i>Tilia cordata</i>	S
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
Skogslind	<i>Tilia cordata</i>	S
Lundelm	<i>Elymus caninus</i>	S
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT, S
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
Svartbräken	<i>Asplenium trichomanes</i>	S
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S
Mossor		
Fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	S
Långflikmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	Natura, S
Guldlocks-mossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	S
Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Västlig hakmossa	<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	S
Mörk husmossa	<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	S
Platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>	S
Porellor	<i>Porella spp.</i>	S
Lavar		
Rosa skärelav	<i>Schimatomma pericleum</i>	NT, S
Grynig blåslav	<i>Hypogymnia farinacea</i>	NT, S
Bårdlav	<i>Nephroma parile</i>	S
Svampar		
Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	NT, S
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT, S
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT, S
Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	NT, S
Hasselticka	<i>Dichomitus campestris</i>	S
Brandticka	<i>Pycnoporellus fulgens</i>	NT, S
Luddticka	<i>Onnia tomentosa</i>	S
Fjällig taggsvamp	<i>Sarcodon imbricatus s. str.</i>	S
Skarp dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	S
Koppartaggsvamp	<i>Sarcodon lundellii</i>	VU, S
Zontaggsvamp	<i>Hydnellum concrescens</i>	S
Korktaggsvampar	<i>Hydnellum</i>	S

Fortsättning på följande sida

BILAGA 4

Beteckning
5112-1975-2018
0181-02-027

Fortsättning från föregående sida

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad/Signalart/Natura
Kamjordstjärna	<i>Geastrum pectinatum</i>	S
Fyrflikig jordstjärna	<i>Geastrum quadrifidum</i>	NT, S
Svavelrisk	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Guldkremla	<i>Russula aurea</i>	S
Spadmurkling	<i>Spathularia flavida</i>	S
Brandmusseron	<i>Tricholoma aurantium</i>	S
Svart trumpetsvamp	<i>Craterellus cornucopioides</i>	S
Druvfingersvamp	<i>Ramaria botrytis</i>	NT, S
Korallfingersvampar	<i>Ramaria subg. Ramari</i>	S
Spindlingar	<i>Cortinarius spp.</i>	S
Insekter		
Jättesvampmal (spår av)	<i>Scardia boletella</i>	NT, S
Granbarkgnagare (spår av)	<i>Microbregma emarginatum</i>	S
Fåglar		
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT, S

Hur man överklagar hos regeringen, Miljödepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljödepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning***, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

* Införd i   Länstidningen Södertälje 2020-01-15
                    Dagens Nyheter   2020-01-15
                    Svenska Dagbladet   2020-01-15

Hällmarker på Sunnanöberget, maj 2019
Foto: Länsstyrelsen, Elin Deremar

Regeringen har antagit 16 miljökvalitetsmål som definierar det miljötillstånd som Sveriges miljöarbete ska sikta mot. Målen ska nås inom en generation, det vill säga till år 2020 och år 2050 då det gäller klimatmålet.

Att bilda detta naturreservat bidrar till att uppfylla två miljökvalitetsmål

Begränsad klimatpåverkan

Frisk luft

Bara naturlig försurning

Giftfri miljö

Skyddande ozonskikt

Säker strålmiljö

Ingen övergödning

Levande sjöar och vattendrag

Grundvatten av god kvalitet

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Myllrande våtmarker

Levande skogar

Ett rikt odlingslandskap

Storslagen fjällmiljö

God bebyggd miljö

Ett rikt växt- och djurliv

Kontakt

Mer information kan du få av
Länsstyrelsens enhet för landskap och
naturskydd. Tfn: 010-223 10 00.
Beslutet finns också att läsa på vår
webbplats,
www.lansstyrelsen.se/stockholm.

Adress

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm
Besöksadress: Regeringsgatan 66